

مصوب جلسه

مورخ ۱۴/۸/۱۳۸۷

نظام آموزشی مدارس علوم دینی اهل سنت

نظام آموزشی مدارس علوم دینی اهل سنت

فصل اول : معرفی نظام آموزشی

هدف اساسی مرحله‌ای:

ترسیم چارچوب کلی برنامه آموزشی اهل سنت

اهداف عملیاتی:

۱. تعریف مقطع تحصیلی و طول مدت بایسته مقطع.
۲. تعیین اهداف کلی و خصوصیات مورد انتظار از دانش‌آموختگان.
۳. ضوابط و مراحل پذیرش و تحصیل داوطلب.

بخش اول : اهداف و سیاست‌های برنامه

الف - اهداف :

- ۱- تربیت فراگیران اهل سنت آشنا با معارف و مذاهب اسلامی و پاسخگو به نیازهای عمومی اهل سنت.
- ۲- تربیت نیروهای کار آمد در عرصه خدمت به اسلام ، جامعه اسلامی و جمهوری اسلامی ایران.
- ۳- تربیت دانش آموختگان معتدل ، آشنا به مذاهب اسلامی و معتقد به همزیستی مسالمت آمیز با سایر مسلمان.
- ۴- تقویت مدارس دینی شایسته به دور از افراطی گری و واگرایی سیاسی - اجتماعی.
- ۵- برخورداری مدارس علوم دینی اهل سنت از نظام رسمی آموزشی و امکان رقابت با مراکز آموزشی خارج کشور.

ب- سیاست‌ها :

- ۱- پایبندی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- توجه به مبانی اعتقادی و فقهی اهل سنت.
- ۳- حفظ وحدت ملی و انسجام اسلامی و تلاش در جهت تقریب و همزیستی پیرو مذاهب اسلامی.
- ۴- بهره گیری از متون و منابع آموزشی موجود اهل سنت در عین استفاده از متون و منابع جدید و فرا مذهبی.
- ۵- بهره گیری از نیروهای انسانی همراه با نظام اسلامی.

بخش دوم : مقطع تحصیلی

۱- ارزش علمی و تحصیلی مقطع

به دلیل اهمیت نتیجه‌بخش بودن آموزش‌های مدارس علوم دینی اهل سنت و ارتباط آن با فعالیت‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان، این دوره به صورت یکپارچه از ابتدا تا انتها تحصیل تنظیم گردیده است.

این مقطع، معادل مجموع مقاطع مقدمات و سطح در نظام سنتی مدارس علوم دینی اهل سنت، به حساب می‌آید.

این مقطع از نظر مدارج علمی دانشگاهی، برابر با دوره پیوسته سطح ۲ حوزوی و معادل کارشناسی محسوب می‌شود. لکن اگر دانش‌آموخته‌ای نتواند دوره را به پایان رساند در صورتیکه درس‌های ۳ سال از ۶ سال پایانی دوره را با موفقیت گذرانده باشد می‌تواند طبق آئین نامه‌ای که به تصویب شورای برنامه ریزی خواهد رسید مدرک سطح ۱ معادل کاردانی کسب نماید.

برنامه سطح ۱ و معادل کاردانی با تصویب و تایید شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت تعریف و اجراء خواهد شد.

مقطع تحصیلی و برنامه آموزشی هر مدرسه پس از بررسی لازم توسط معاونت آموزشی و پژوهشی دبیرخانه شورای برنامه ریزی تعیین و مجوز لازم صادر خواهد شد.

۲- سطح پذیرش

داوطلبان این مقطع از میان دانش‌آموختگان مستعد دیپلم می‌باشد.

با توجه به محوریت‌های علمی و فرهنگی مناطق، پذیرش از مقطع متوسطه با مدرک سیکل نیز ممکن می‌باشد.

تبصره ۱: دانش آموختگان مستعد سوم راهنمایی با ۴ سال به عنوان «پایه‌های پیش‌نیاز»، که با محتوای نزدیک به دروس ادبیات و نگارش فارسی، مطالعات اجتماعی، بینش اسلامی و عربی دبیرستان در رشته علوم انسانی تنظیم شده است، جذب و پس از گذراندن این ۴ پایه پیش‌نیاز، از پایه اول در کنار ورودی‌های دیپلم به تحصیل ادامه می‌دهند.

تبصره ۲: دارندگان مدرک کارشناسی (به ویژه در رشته‌های الهیات و معارف اسلامی) با قبولی در آزمون خاص می‌توانند وارد مدارس علوم دینی شوند.

۳- طول مدت

طول مدت تحصیل در مقطع عمومی برای دارندگان مدرک دیپلم ۶ سال است، و برای دارندگان مدرک سوم راهنمایی ۱۰ سال می‌باشد. دارندگان مدرک کارشناسی (به ویژه در رشته‌های الهیات) با قبولی در آزمون خاص، می‌توانند از پایه پنجم به این مقطع وارد شوند.

۴- نام رشته

نام انتخابی برای مقطع ((معارف اسلامی و فقه شافعی)) و یا ((معارف اسلامی و فقه حنفی)) به تناسب مذهب مربوطه می‌باشد.

۵- شرایط پذیرش

۱. تابعیت جمهوری اسلامی ایران و پایبندی به قانون اساسی.
۲. نداشتن سوء پیشینه کیفری داوطلب.
۳. سلامت جسمی، روانی و اخلاقی.
۴. حداکثر سن برای دیپلم ۲۲ سال (با افزوده شدن مدت تحصیلات بالاتر یا سربازی به سن یادشده) و برای سوم راهنمایی ۱۷ سال.

۵. نداشتن منع قانونی تحصیل از نظر نظام وظیفه.

۶. حداقل معدل ۱۲ برای دیپلم متوسطه و ۱۴ برای سوم راهنمایی.

۷. قبولی در آزمون ورودی.

فصل دوم – اهم مقررات آموزشی

۱. نظام تحصیلی:

ماده ۱: تحصیل در این مقطع، بر اساس نظام نیمسال‌ی واحدی (با امتحانات) است.

ماده ۲: در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده

می‌شود و قبولی یا عدم قبولی فراگیر یک درس، به همان درس محدود است.

ماده ۳: هر واحد درسی نظری، مقدار درسی است که مفاد آن به صورت نظری در

۱۶ جلسه درسی ۶۰ دقیقه‌ای، عملی در ۳۲ جلسه و کارورزی و کارآموزی در ۴۸

جلسه در طول یک نیمسال تحصیلی و طبق برنامه مصوب، تدریس می‌شود.

ماده ۴: دروس دارای طرح و پروژه، مدت اجرای آن طرح و پروژه، متناسب با واحد

درسی آن و توسط استاد همان طرح و پروژه تعیین می‌شود.

۲. نام‌نویسی و انتخاب درس:

ماده ۵: پذیرفته شدگان موظفند در ابتدای هر سال تحصیلی، برای نام‌نویسی در آن

سال و انتخاب دروس به مدرسه خود مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام‌نویسی و

انتخاب درس بدون اطلاع مدرسه و عذر موجه، به منزله انصراف از تحصیل است.

ماده ۶: در صورت تأخیر یا عذر موجه طلبه در نام‌نویسی و انتخاب درس، وی حق

انتخاب واحد و ادامه تحصیل در آن سال تحصیلی را ندارد. در عین حال، آن سال

تحصیلی جزء حداکثر مدت مجاز تحصیل وی در آن مقطع محسوب می‌شود.

ماده ۷: طلبه موظف است عذر موجه خود را در خودداری از نام‌نویسی، با دلایل مستند به طور مکتوب در اولین ماه بعد از آغاز سال تحصیلی، به مدرسه علمیه خود اطلاع دهد.

۳. تحصیل هم‌زمان:

ماده ۸: طلاب مدارس علوم دینی اهل سنت، در یک زمان حق نام‌نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته یا گرایش آموزشی در این نظام را نخواهند داشت.

۴. برگزاری دروس:

ماده ۹: دروس (اعم از نظری، عملی یا کارورزی) می‌تواند به دو صورت حضوری یا نیمه‌حضوری برگزار شود. در برگزاری دروس حضوری، تمام ساعات درسی در محیط آموزشی برگزار می‌شود و در نیمه حضوری، یک پنجم ساعات درسی در محیط آموزشی برگزار می‌گردد و طی این ساعات، استاد به راهنمایی و حل اشکال می‌پردازد. نیمه حضوری بودن دروس، به تشخیص شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی تعیین می‌شود.

ماده ۱۰: هر جلسه درسی ۶۰ دقیقه است. لازم است استاد درس خود را به شیوه مطلوب آموزشی به گونه‌ای ارائه دهد که بتواند طرح درسی را در آن جلسه پیاده کند و در عین حال، طلبه را با نشاط و شاداب نگاه دارد.

۵. سال تحصیلی:

ماده ۱۱: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی است که در آخر هر نیمسال، امتحانات درسی برگزار می‌شود.

ماده ۱۲: هر نیمسال درسی، ۴ ماه (شامل ۱۶ هفته درس) است.

ماده ۱۳: تعطیلات سال تحصیلی، منحصر به تعطیلات رسمی و یک هفته تعطیلات بین دو نیمسال تحصیلی (پس از پایان امتحانات) است، و در ماه رمضان، یک سوم دروس، تقلیل می‌یابد.

ماده ۱۴: تقویم زمانی هر سال، تعیین‌کننده تاریخ دقیق شروع و پایان دروس، امتحانات و تعطیلات هر سال تحصیلی خواهد بود.

ماده ۱۵: طلبه موظف است تمام واحدهای ارائه شده در جدول درسی یک سال را انتخاب نماید و بر اساس برنامه زمان‌بندی شده حرکت نماید.

ماده ۱۶: تعداد واحدهای درسی ارائه شده در دوره تابستانی حداکثر ۱۰ واحد درسی است.

ماده ۱۷: طلاب آخرین سال تحصیلی از یک مقطع، ملزم به رعایت سقف انتخاب واحد نیستند.

۶. حضور و غیاب :

ماده ۱۸: حضور طلبه در تمام جلسات مربوط به هر درس، الزامی است و ساعات غیبت وی نباید از یک پنجم مجموع ساعات حضوری آن درس، تجاوز کند. در غیر این صورت، نمره طلبه در آن درس، صفر محسوب می‌شود.

ماده ۱۹: هر پنج جلسه تأخیر بیش از ده دقیقه، یک جلسه غیبت محسوب خواهد شد.

ماده ۲۰: در صورتی که غیبت طلبه در هر درس، بیش از میزان یاد شده باشد، ولی غیبت او موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود؛ اما رعایت حداقل و حداکثر واحدهای درسی در طول آن سال تحصیلی برای او الزامی نیست. در عین حال، سال تحصیلی مذکور، جزء سنوات تحصیلی او محسوب می‌شود.

ماده ۲۱: غیبت غیرموجه در امتحان هر درس، به منزله گرفتن صفر در آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس، موجب حذف آن درس می‌گردد.

ماده ۲۲: تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درسی و امتحان هر درس، بر عهده مدیریت مدرسه علوم دینی محل تحصیل است.

ماده ۲۳: طلبه موظف است تا یک هفته پس از غیبت مدرکی دال بر موجه بودن غیبت به آن مدیریت ارائه دهد، در غیر این صورت آن غیبت، غیر موجه محسوب خواهد شد.

۷. حذف و اضافه :

ماده ۲۴: طلبه می‌تواند تا یک ماه پس از آغاز سال تحصیلی، حداکثر چهار واحد از واحدهای آن سال تحصیلی خود را حذف یا اضافه نماید.

ماده ۲۵: حذف اجباری یک درس در پایان سال تحصیلی شامل موارد زیر است:

۱. غیبت موجه در جلسات درسی یک درس، بیش از حداکثر غیبت مجاز

۲. غیبت موجه در امتحان یک درس

ماده ۲۶: حذف کلیه درس‌های انتخابی در یک سال تحصیلی، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی، طلبه به تحصیل در آن سال تحصیلی قادر نباشد. در عین حال، سال تحصیلی مزبور، جزء حداکثر مدت مجاز تحصیلی طلبه محسوب می‌گردد.

۸. ارزشیابی:

ماده ۲۷: طلاب در تمامی دروس، به جز دروس هفتگی اخلاق، ارزشیابی می‌شوند.

ماده ۲۸: برگزاری امتحان در پایان فصل‌های پاییز و زمستان و نیز در انتهای سال تحصیلی برای هر درس، الزامی است.

ماده ۲۹: معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی هر طلبه، نمره آن درس و عددی بین صفر تا بیست است.

ماده ۳۰: ارزیابی پیشرفت تحصیلی طلبه در هر درس در پایان فصل درسی، بر اساس فعالیت در کلاس، انجام تکالیف درسی، و نتایج امتحان پایان نیمسال صورت می‌گیرد، و استاد هر درس، مرجع ارزیابی طلبه در ارزشیابی فصلی آن درس است. نمره نیمسال یک درس، ترکیبی از ۱۵ نمره امتحان پایان نیمسال و ۵ نمره فعالیت درسی کلاسی است.

ماده ۳۱: حداقل نمره قبولی در هر درس، کسب حداقل نمره نهایی ۱۲ در آن درس است.

ماده ۳۲: طلبه‌ای که در درسی مردود شود یا آن درس را حذف کند، باید در پایان دوره تابستان مجدداً امتحان دهد تا از مزایای آن درس بتواند استفاده کند، و در صورتی که وی باز هم در امتحان موفق نشود، بایستی در سال تحصیلی بعد، آن درس را انتخاب کند و در جلسات درسی آن شرکت نماید.

ماده ۳۳: در هر حال، نمرات کلیه دروس، اعم از قبولی یا ردی در کارنامه طلبه ثبت و در محاسبه میانگین منظور می‌شود.

۹. اعلام نمرات:

ماده ۳۴: استاد موظف است گزارش نمره هر درس را حداکثر ظرف یک هفته پس از برگزاری امتحان آن درس، به مدرسه علوم دینی اعلام نماید.

ماده ۳۵: مدرسه علوم دینی موظف است نمرات نیمسال طلاب را در همه دروس، پس از رسیدگی به اعتراضات طلاب و رفع اشتباهات احتمالی، حداکثر دوهفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال درسی به دبیرخانه شورای برنامه ریزی تسلیم نماید.

ماده ۳۶: پس از ارائه اعتراض به نمره توسط طلبه، تصحیح مجدد برگه، ملاک نهایی خواهد بود.

۱۰. میانگین نمرات:

ماده ۳۷: در پایان هر فصل تحصیلی، میانگین نمرات طلبه در آن فصل، و میانگین کل نمرات طلبه در پایان مقطع تحصیلی، به ترتیب زیر محاسبه می شود:

میانگین نمرات (فصل تحصیلی):

مجموع نمرات دروس انتخابی آن فصل (نمره نهایی هر درس \times تعداد واحد فصلی آن درس)

مجموع تعداد واحدهای انتخابی در آن فصل

میانگین کل (مقطع):

مجموع نمرات دروس آن مقطع (نمره نهایی هر درس \times تعداد واحد آن درس)

مجموع تعداد واحدهای مقطع

ماده ۳۸: نمرات دروس دوره تابستانی تنها در محاسبه میانگین کل طلبه منظور می شود.

ماده ۳۹: میانگین نمرات طلبه در هر سال تحصیلی نباید کمتر از ۱۴ باشد.

۱۱. مشروطی تحصیلی:

ماده ۴۰: در صورتی که طلبه نتواند حداقل نمره ۱۴ را در میانگین نمرات تحصیلی

کسب نماید، نام نویسی او برای سال تحصیلی بعد به صورت مشروط انجام می شود.

ماده ۴۱: مدرسه علوم دینی موظف است موضوع مشروط بودن طلبه را هر بار به وی کتباً

اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده آموزشی وی ثبت نماید. با این حال، قصور در

اطلاع به وی یا اظهار بی اطلاعی او از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۴۲: سه بار مشروطی طلبه در مقطع تحصیلی، موجب محرومیت وی از ادامه تحصیل در آن رشته می‌شود.

۱۲. مرخصی تحصیلی:

ماده ۴۳: بر اساس تشخیص مدیریت مدرسه علوم دینی در شرایط اضطرار، طلبه می‌تواند حداکثر یک نیمسال تحصیلی، مرخصی تحصیلی بگیرد.

ماده ۴۴: تقاضای طلبه برای اخذ مرخصی تحصیلی، باید حداقل ۱۵ روز پیش از شروع نام‌نویسی در هر سال تحصیلی، به ضمیمه دلایل و مستندات به مدرسه علوم دینی ارائه شود و مدرسه علوم دینی موظف است ظرف یک هفته، تأیید یا رد درخواست وی را کتباً به وی ابلاغ نماید.

۱۳. سایر مقررات آموزشی در آیین نامه‌ای جدا به تصویب خواهد رسید.

۱۴. در خصوص سایر مقرراتی که در این آیین نامه نیامده و یا مبهم می‌باشد، تا تعیین تکلیف از سوی شورای برنامه ریزی تابع مقررات عمومی آموزشی خواهد بود.

فصل سوم - مواد درسی

عناوین دروس تکمیلی:

مواد درسی مدارس علوم دینی اهل سنت با تاکید بر حفظ منابع رسمی موجود در مدارس علمیه شوافع و احناف به انضمام دروس ذیل براساس نظام نیمسالی واحدی توسط کمیته علمی منتخب شورای برنامه ریزی حداکثر تا پایان اسفند ۱۳۸۷ تهیه و در ابتدای سال ۸۸ به تصویب شورای برنامه ریزی خواهد رسید و جهت اجرا از طریق دبیرخانه به دفاتر استانی ابلاغ خواهد شد.

تاریخ معاصر ایران و جهان اسلام ، ریشه‌های انقلاب اسلامی ایران ، آشنایی با فرهنگ و تمدن اسلامی، جغرافیای سیاسی جهان اسلام ، اخلاق و معنویت ، اخلاق و عرفان ، تاریخ تحلیلی اسلام ، آشنایی با مذاهب فقهی اسلامی ، آشنایی با مذاهب کلامی اسلامی ، آشنایی با ادیان ، فقه و اصول مقارن.

تذکر:

- ۱- ترتیب سالانه ارائه دروس مکمل براساس نظر کمیته علمی شورای برنامه ریزی تعیین می‌گردد.
 - ۲- درس اخلاق و معنویت بر محور ادعیه مأثوره و اخلاق و عرفان غیر از دروس هفتگی اخلاق که در مدارس معمول است ، ارائه می‌شود.
- کمیته‌های فوق‌الذکر موظفند برنامه آموزشی مشتمل بر سرفصل دروس اصلی و تکمیلی را نهایتاً تا اسفند ماه سال ۸۷ به دبیرخانه ارائه و بررسی و تصویب نهایی آن در دستور کار اولین جلسه شورا در سال ۸۸ قرار خواهد گرفت.